

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Stichting foodwatch Nederland
De heer B. van Opzeeland
Fizeaustraat 23
1097 SC AMSTERDAM

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGA-PAV / 13060628

Datum **23 APR 2013**
Betreft Antwoordbrief n.a.v. 'Nederlandse opschorting toelating neonicotinoïden
volgend op uitstel besluitvorming door EU'

Geachte heer Van Opzeeland,

In uw brief aan mij van 19 maart 2013 gaat u in op het Europese besluitvormingsproces aangaande de neonicotinoïden.

Ik deel uw zorg over de bijensterfte en informeer u graag over mijn mening over dit onderwerp en over de inzet die ik pleeg.

Op verzoek van de Europese Commissie heeft de EFSA (European Food and Safety Authority) een herbeoordeling uitgevoerd van de effecten op bijen van drie werkzame stoffen uit de neonicotinoïdengroep, namelijk imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin. Deze gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt om planten in de eerste periode na het zaaien te beschermen tegen insecten. Het middel zit als een laag om het zaadje en wordt door de plant opgenomen waardoor de hele plant is beschermd. Uit de herbeoordeling komt naar voren dat er voor bepaalde aspecten een hoog risico is voor bijen bij gebruik op sommige gewassen. Naar aanleiding van de EFSA-herbeoordeling heb ik eind januari 2013 aan de verantwoordelijke Eurocommissaris Borg en aan de Tweede Kamer laten weten bezorgd te zijn over de bijensterfte. Bijen zijn onmisbaar voor de bestuiving van bloemen en planten. Ik heb aangegeven dat de bevindingen van EFSA in dat licht spoedig tot besluitvorming en actie zouden moeten leiden. Daarbij geef ik de voorkeur aan een Europese aanpak, omdat zaden vrij verhandeld mogen worden binnen de EU. Een Europese aanpak zorgt er voor dat de regels in alle EU-landen hetzelfde zijn. Natuurlijk heb ik de Eurocommissaris ook verteld dat het Nederlandse Parlement, bij aangenomen motie aan de regering, heeft gevraagd om een Europees verbod op alle toepassingen van neonicotinoïden, tenzij onomstotelijk bewezen is dat zij geen schadelijk effect hebben op de gezondheid van bijen.

Op 14 maart 2013 heeft de Europese Commissie (EC) een definitief voorstel gedaan aan het SCoFCAH over de drie door EFSA herbeoordeelde neonicotinoïden. Het voorstel houdt samengevat in dat er een Europees verbod komt op de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen met deze drie stoffen op gewassen die aantrekkelijk zijn voor bijen en op graan.

Er zijn een aantal uitzonderingen op het verbod:

- toepassingen onder glas en voor wintergraan;
- spuittoepassingen die na de bloei worden gebruikt;
- gewassen die worden geoogst, voordat dat ze tot bloei komen (zoals kool- en uigewassen).

Het gebruik door niet-professionele gebruikers wordt in het voorstel van de Europese Commissie uitgesloten. De aanpassingen van de EU-regelgeving wordt over maximaal twee jaar geëvalueerd. Voor alle relevante studies die ondertussen door toelatingshouders worden aangeleverd, zal de Europese Commissie aan de EFSA de opdracht geven deze spoedig te beoordelen. Als deze studies volgens EFSA veilig gebruik aantonen, dan kan de regelgeving binnen twee jaar weer worden aangepast.

In de meest recente Landbouw- en Visserijraad op 18-19 maart heb ik mijn steun uitgesproken voor het Commissievoorstel tot inperken van de neonicotinoïden. Ook heb ik de andere lidstaten opgeroepen om gegeven het grote belang in te stemmen met het voorstel.

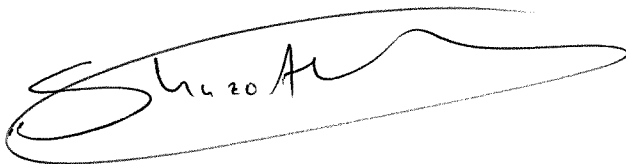
Kijkend naar het advies van de EFSA vind ik het niet verantwoord om besluitvorming langer uit te stellen. Ik heb onderstreept dat het voorgestelde verbod precies gericht is op waar aantoonbare risico's bestaan, dat de gezondheidsrisico's voor bijen met het verbod tot een aanvaardbaar niveau zouden worden teruggebracht en dat daarmee ook recht zou worden gedaan aan de wetenschappelijke conclusies van de EFSA. Ik heb erkend dat elk aanvullend wetenschappelijk onderzoek welkom is, en er ook op gewezen dat het voorstel van de Europese Commissie in de mogelijkheid voorziet om direct in te spelen op nieuwe informatie, bijvoorbeeld door het verbod op te schorten.

De meeste lidstaten herhaalden hun standpunt dat zij eerder innamen in het SCoFCAH (het permanente comité voor gewasbeschermingsmiddelen). Voorstanders van het Commissievoorstel wezen op de grote risico's van bijensterfte voor de landbouw en op de wetenschappelijke onderbouwing in het EFSA-rapport, tegenstanders herhaalden de roep van het VK om aanvullende gegevens en een impact assessment. Commissaris Borg gaf aan dat hij de besluitvorming over het huidige voorstel zal doorzetten en het voorstel zal doorsturen naar het Comité van Beroep dat 29 april 2013 zal plaatsvinden. Er ligt dan hetzelfde EC voorstel voor als bij stemming op 15 maart in het SCoFCAH, mijn standpunt zal hetzelfde zijn als toen, Nederland kan instemmen met het voorstel. Mijn inzet blijft om op Europees niveau een besluit te krijgen. Mocht dan niet lukken, dan zal ik een nationaal besluit nemen.

Uitgangspunt is dat gewasbeschermingsmiddelen alleen in Nederland worden toegelaten als is vastgesteld dat bij gebruik volgens wettelijk gebruiksvoorschrift geen schadelijke effecten voor mens en dier en geen onaanvaardbare effecten op het milieu optreden.

Om nadelige effecten van chemische gewasbeschermingsmiddelen te beperken richt mijn beleid zich, conform het EU- beleid, op verdere verduurzaming van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door bevordering van het gebruik van geïntegreerde ziekte- plaag- en onkruidbestrijding waaronder alternatieve methoden of technieken (conform artikel 1 Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden 2009/128/EG).

Het streven is dat (gangbare) telers met zo min mogelijk chemische gewasbeschermingsmiddelen hoogwaardige en concurrerende producten kunnen telen. Dit streven zal ik ook in een brede beleidsnota duurzame gewasbescherming neerleggen. Mijn inzet is om deze nota nog voor de zomer aan de Tweede Kamer aan te bieden.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sharon A.M. Dijkma', enclosed within a large, loopy oval scribble.

Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken